

Rosa Koklin

Född 1920 i Stockholm. Hon hade en äldre syster och en yngre bror. Familjen kom från Riga på 1910-talet, alltså några år innan hon föddes. Pappan var grossist i pälsvaror och bosatte sig i Stockholm. Hon tror att skälet till att de flyttade till Sverige var att han ville slippa den ryska krigstjänsten. Rosa tillbringade somrarna i Riga, vid havet. Föräldrarna talade ryska hemma när hon inte skulle förstå. Föräldrarna umgicks bara med ryssar, men hon kände sig svensk. Hennes familj gick i synagogan på lördagar och höll på judiska heldagar, men var inte religiösa. Hon gick i Församlingens religionskola två gånger i veckan och även i församlingen för att förbereda sig för konfirmationen. Det var självklart för henne att hon skulle träffa en judisk man. Brodern gifte sig dock med en "svenska".

Hon växte upp på Norrmalm i Stockholms innerstad. Hon tyckte inte att det var någon skillnad på henne och de andra barnen när hon gick i skolan. Men hennes föräldrar tillät inte att hon gick på skoldanserna, som de andra flickorna fick. Hon minns inte att hon utsattes för antisemitism i skolan. Så länge hon gick i skolan och vid tiden för studenten lät hon sig inte beröras mycket av krigsutbrottet eller vad som hände med judar i grannländerna under kriget. Krigsutbrottet den 1 september 1939 var hon emellertid mycket medveten om, eftersom hon återvänt från sommarvistelsen i Riga dagen innan. Hon hade en känsla av att precis klarat sig undan. Därefter kom även släktingar från Lettland och bodde i hennes familj i Stockholm. Hennes mamma hade även bröder som bodde i Berlin och som kom till Sverige.

När Norge och Danmark ockuperades 1940 hade Rosa tagit studenten och hon säger att ockupationen av grannländerna och Permittenttrafiken, att tåg med tyska soldater på väg till Norge tilläts passera genom Sverige, engagerade henne. Men det var framför allt efter att hon träffat Charles, som flytt från Norge och som hon sedan gifte sig med, som hon fick upp medvetenhet.

Charles var politisk verksam i Norge och enligt Rosa var detta huvudskälet till hans flykt. Hon träffade honom genom SJUF (Skandinavisk Judisk Ungdomsförening) efter att han kommit till Stockholm. De gifte sig 1943 och Rosas föräldrar var positiva till att hon gifte sig med en judisk flykting från Norge. Emellertid upprördes Charles syster, som också flytt till Sverige, när de slog på stort i samband med sitt bröllop, eftersom föräldrar och andra syskon kvar i Norge. Deportationen av judar från Norge med Donau engagerade Rosa.

Genom tidningspressen fick de reda på Förintelsen och vad som hände med judarna. Hon säger att det var ett mirakel att folk överlevde Förintelsen. De överlevande som kom efter 1945 träffade hon i judiska föreningar som hon var med i. De berättade vad de varit med. Hon lyssnade och försökte vara delaktig. Men tycker inte att hon har blivit så påverkad av det. Hon är tacksam för att hon är född i Sverige och slapp undan Förintelsen, men skäms lite över att hon inte engagerade sig mer för de som kom.

Hon menar att församlingen fick helt andra uppgifter eftersom många flyktingar kom.

Rosa säger att hon både är stolt över att vara svenska och att vara judinna. Grundandet av staten Israel uppfattar hon som en otrolig händelse, men det står klart att hon har haft sitt liv i Sverige.